

Alkuluokkaikäisille tarkoitettun EMO-luokan toiminnan vakinaistaminen 1.8.2022 alkaen

Sivistyslautakunta 31.03.2022 § 18
459/12.00.01.00/2022

Sivistyslautakunta päätti 26.10.2017 (§ 91) kokeilusta, jossa psykiatrisen sairaanhoitajan osaamista hyödynnetään varhaiskasvatuksen ammattilaisten rinnalla osana kunnan varhaiskasvatusta ja esiopetusta ajalla 1.8.2018-31.7.2020. Kokeilun loppuraportti esiteltiin sivistyslautakunnassa 23.1.2020.

Kokeiluun kuului kasvattajien valmistautuminen lapsiryhmän vastaanottamiseen, koulutustilaisuudet sekä yhteisen toimintaa ohjaavan viitekehysten luominen. Kokeilussa vahvistui kasvattajien osaaminen lapsen tunnetaitojen ja itsesäätelyn tukemisessa. Lisäksi löytyi keinoja, joiden avulla voidaan vahvistaa lapsen kasvua tukevaa ilmapiiriä, kaverisuhteita ja leikkitaitoja. Aikuisten keskinäiselle sekä huoltajien kanssa tehtävälle kasvatusyhteistyölle haettiin myös toimivia rakenteita. Monialainen työskentely lisäsi työn reflektointia ja aikuisten toimintatapojen arviointia.

Samaan aikaan tämän kokeilun kanssa käynnistyi alkuluokkatoiminnan kokeilu. Alkuluokalla tarkoitetaan ryhmää, jossa toimii esiopetuksen ja perusopetuksen 1. ja 2. vuosiluokan oppilaita. Ryhmän toimintaa suunnittelee ja toteuttaa monialainen kasvattajien tiimi luokanopettajia, varhaiskasvatuksen opettajia, koulunkäynninohjaajia ja lastenhoitajia. Myös tämän kehittämistyön yhteydessä nousi esille monenlaisia lasten erityisen tuen tarpeita, joihin on haettava ratkaisuja ja toimintamalleja. Toiminnassa on mukana lapsia, jotka tarvitsevat vahvan psyykkisen tuen siirtyessään varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen kouluun.

Tästä syystä sivistyslautakunta päätti 27.2.2020 (§ 12), että erityisryhmien vahvan tuen pilotointia jatketaan vuosina 2020–2022 alkuluokkaikäisille tarkoitettussa EMO-luokassa, jonne palkataan psykiatrisen sairaanhoitajan koulutuksella oleva erityisohjaaja.

Alkuluokkaikäisille tarkoitettu EMO-luokka on enintään kuuden oppilaan erityisluokka, joka on tarkoitettu oppilaille, jotka eivät tunne-elämän vaikeuksien vuoksi pysty opiskelemaan omassa ryhmässä tai muussa erityisluokassa. Oppilaat opiskelevat erityisen tuen päätöksessä määritellyn oppimäärän mukaan. Luokassa työskentelee erityisluokanopettajan lisäksi luokkakohtainen lastenhoitaja tai koulunkäynnin ohjaaja sekä erityisohjaaja. Luokka toimii sosioemotionaalisesti oireilevien oppilaiden kuntouttavana luokkana. Luokassa keskitytään oppilaiden varhaiseen ja intensiiviseen tukemiseen. Luokan tavoitteena on mahdollisimman pian saada oppilas integroitumaan suurempiin oppilasryhmiin. Luokka toimi ensimmäisenä kokeiluvuonna Kirkonkylän päiväkodissa. Kuluvana lukuvuonna luokka on toiminut Maaniitun koulussa. Kokeilu on päättymässä tämän lukuvuoden lopussa ja sen aikana on kerätty kokemusta toiminnasta ja sen vaikuttavuudesta.

Huoltajia, henkilökuntaa ja lapsia on kuultu loppuvuodesta 2021. Huoltajat täyttivät avoimen kyselylomakkeen syksyn yhteistyötapaamisen yhteydessä. Lapsia haastatteli ulkopuolinen henkilö ja henkilöstö vastasi yhdessä tiiminä kyselyyn.

Huoltajien (viisi henkilöä) palautteesta tulee ilmi, että ryhmä on pystynyt vastaamaan hienosti oman lapsen yksilöllisiin tuen tarpeisiin. Kiitosta tuli huoltajien vastauksissa siitä, että lapsen kehitys on ollut hyvää ja hänen oppimisensa on edistynyt. Lapsilla on myös ollut mahdollisuus harjoitella koulunkäyntiä isommassa ryhmässä.

Huoltajien ja koulun kasvattajien välinen yhteistyö koettiin myös hyvänä ja aktiivisena, kahdessa vastauksessa mainittiin toive vahvemmassa yhteistyöstä. Neljä viidestä vastaajasta koki, että yhteistyö oli tukenut omaa kasvattajuutta, yksi ei osannut sanoa. Yhdessä vastauksessa kuvattiin, että tiimin henkilöstön sekä vertaisryhmän kanssa käydyt keskustelut ovat auttaneet ymmärtämään oman lapsen käyttäytymistä paremmin.

Osallisuuspedagogi Johanna Vesterinen haastatteli ryhmän **oppilaat** yksitellen, apuna käytettiin kuvakortteja. EMO-luokassa kivaksi koettiin lähes kaikki oppitunneista leikkimiseen ja välitunteihin. Koulupäivää kuvattiin iloisena. Lapset kokivat ryhmäytyneensä hyvin ja mahdollisiin riitoihin aikuiset puuttuivat nopeasti. Lapset ymmärsivät, että aikuiset joutuvat välillä puuttumaan ja rajaamaan lasten tekemisiä. Myös rehtori koettiin luotettavaksi ja tärkeäksi aikuiseksi.

Apua EMO-luokassa koettiin olevan hyvin tarjolla, ja sitä tarvittiin muun muassa keskittymiseen, opiskeluun ja kaverisuhteisiin. Pääosin koulunkäynti herätti lapsissa iloisia tunteita, mutta he osasivat sanallistaa myös päiviin kuuluvia negatiivisten tunteiden hetkiä. Tunnetaitoja oli selvästi harjoiteltu. Luottamus aikuisiin oli vahva.

Haasteena oppilaiden näkökulmasta näyttäytyivät liittymisen kokemus muihin ryhmiin ja kaverisuhteet koulupäivän jälkeen. Oman ryhmän erillisyyks muista alkuluokista oli muodostunut heille selkeäksi, vaikka he toisaalta olivat hyvin paljon mukana myös yhteisessä toiminnassa. Muutamalla oli myös kokemusta toisten oppilaiden syrjivästä käytöksestä. Oppilaiden tullessa laajalta alueelta, luokassa muodostuneiden kaverisuhteiden ylläpito on hankalaa, kuten myös oman asuinalueen kaverisuhteiden luonti, sillä EMO-luokan oppilailla on siinä tyyppillisesti haasteita. Muutammat oppilaat kuvasivatkin olevansa aina yksin koulupäivän jälkeen.

EMO-luokka mahdollistaa **henkilöstön** mukaan varhaisen kuntouttavan toiminnan yhteistyössä perustason sosiaali- ja terveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, huoltajien ja oppilashuollon kanssa. Oppilaat saavat vahvaa yksilöllistä tukea oppimisessa, joka on kasvua suojaava tekijä. Ryhmässä on resurssia ja ammattitaitoa tukea sosiaalisia- ja tunnetaitoja päivittäin ja hetkittäin.

Ryhmä vahvistaa itsetuntoa ja luo myönteistä käsitystä oppijana. Myös leimautumista pystytään välttämään positiivisella ilmapiirillä, vahvistamalla yksilöllisesti haluttua käyttäytymistä ja uskomalla oppilaaseen. Liittymistä toisiin alkuluokkaryhmiin on mahdollista aloitella yksilöllisesti ja suunnitelmallisesti tutun aikuisen tuella. Yhteistyötä huoltajien kanssa pystytään luokassa toteuttamaan vahvasti ja yksilöllisesti. Huoltajille pystytään tarjoamaan myös vertaistukiryhmää.

Oppilaat ovat saaneet kokeilun aikana kokonaisvaltaista tukea. Tukitoimien rakentaminen ja hoitoprosessien käynnistäminen on ollut onnistunutta. Tunnesäätelytaidot ja oppimisen taidot ovat kaikilla edistyneet. Oppilaiden itsetunto on vahvistunut ja myönteinen käsitys itsestä oppijana syntynyt. Tämän seurauksena on ollut mahdollista koko ryhmänä ja yksilöllisesti integroitua päivittäin yleisopetuksen ryhmiin. Tällä hetkellä ryhmässä olevista 2.-luokkalaisista kukaan ei tarvitse enää EMO-luokan kaltaista vahvaa tukea koulunkäynnilleen, vaan he pystyvät jatkossa toimimaan isommassa ryhmässä. Hankalimpana asiana kokeilun aikana on henkilöstön mielestä oppilaiden huonojen käytösmallien oppiminen toisilta ja keskinäinen provosoiminen ja provosoituminen.

Kehittämisen ajatuksia

Mikäli sivistyslautakunta päättää vakinaistaa EMO-luokan toiminnan, tulevan lukuvuoden suunnittelussa kiinnitetään huomiota luokan vahvempaan rakenteelliseen liittymiseen toiseen alkuluokkaan. Näin ryhmien muodostamiseen on erilaisia vaihtoehtoja, jotka vahvistavat oppilaiden tunnekokemusta ryhmään kuulumisesta ja mahdollistavat hyvien käytösmallien oppimista muilta lapsilta.

Jatkossa olisi tärkeää myös edistää monialaisen yhteistyön tuomista mahdollisimman lähelle oppilaiden arkea. Esimerkkinä toimintaterapian toteuttaminen luokassa luonnollisessa oppimistilanteessa, jolloin ryhmän aikuiset voisivat ottaa käyttöön arjessa samoja menetelmiä.

Myös yhteistyötä huoltajien kanssa tulee suunnata vahvemmin kasvatustyön tukemiseen. Huoltajien kanssa voidaan ajoissa keskustella vaativan erityisen tuen luokan merkityksestä lapselle ja yhteistyön merkityksestä tuen onnistumiselle. Myös huoltajien omien tunteiden käsittelylle on tärkeää olla sijaa.

Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että alkuluokkaikäisille tarkoitettu EMO-luokka on vastannut oppilaiden, huoltajien ja henkilökunnan näkökulmasta niihin tarpeisiin, joita varten sen kokeilu käynnistettiin. Tästä syystä sivistys- ja hyvinvointitoimiala esittää luokan toiminnan vakinaistamista 1.8.2022 alkaen. Vakinaistaminen edellyttää yhden luokanopettajan viran muuttamista erityisluokanopettajan viraksi. Tämä lisää koulutuspalveluiden palkkakustannuksia noin 4 200 euroa vuodessa.

Nurmijärven kunnan hallintosäännön 1.8.2021 26 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan sivistyslautakunta päättää esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen järjestämisestä.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Sivistyslautakunta päättää vakinaistaa alkuluokkaikäisille tarkoitettun EMO-luokan toiminnan 1.8.2022 alkaen.

Valmistelija

Opetuspäällikkö Kati Luostarinen, puh. 040 317 2401

Varhaiskasvatuspäällikkö Leena Laine, puh. 040 317 2201

Erityisopetuksen asiantuntija Miira Arminen, puh. 040 317 4470

Varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö Marita Käyhkö, puh. 040 317 4069

Asian käsittely

Sivistysjohtaja poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana. Esittelijäksi siirtyi hallintopäällikkö Marja Viljamaa.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.